

Trápení zraku neb vidění

23

Jedna z nejtěžších muk, které zatracenci v pekle mítí budou, jest trápení zraku, protože čerti berou na sebe rozličné, velmi potvorné a strašlivé tvářnosti, na kteréž nelze bez hrozného strachu a zděšení patřiti. Svata Kateřina Senenská jednou spatřila jednoho dábla, který se jí tak hrozný zdál býti, že se v to Pánu Bohu uvolila, že do soudného dne raději bude choditi po cestě řevavým uhlím postlané, nežli by tu pekelnou přišeru toliko ještě jednou chtěla spatřiti. A vpravdě jak bychom se měli hrubě báti toho trápení, poznává se z příkladu teď položeného: Vypravuje se v knize *Speculum exemplorum* řečené (z kteréž skůro všichni jiní příkladové v této knížce vypsani se přivozuji), kterak nějaký, sice dosti pobožný, řeholník, přiblíživ se k konci svého života, byl jako u vytržení a začal hrozně křičeti, takže se všickni přistojící zděsili. Křičel pak takto: Budiž zlořečená hodina, v kterou sem se dal do duchovního řádu! A vtom umlkl. Po nedlouhé pak chvíli, změniv svou řeč, s veselejším obličejem zvolal: Nebud' zlořečená, ale požehnaná ta hodina, v kterou sem se dal do duchovního řádu! a budiž požehnaná Matka Boží, kterouž sem vždycky miloval! A nato opět umlkl. Řeholníci, kteříž tu byli, uslyšavše to jeho volání, s pláčem se zaň Pánu Bohu modlili, aby mu ráčil milostiv býti. Potom asi po dvou hodinách, obrátiv se nemocný k tomu, kdo jej hlídal, řekl: Medle zavo-

24

lej ke mně všech bratří, neboť Bůh jejich modlitby, které za mne konali, vyslyšeti ráčil. Když pak se oni sešli, mluvil k nim v tato slova: Moji milí bratří, vím, že ste se velmi zko-
25 rmoutili, když ste mne slyšeli truchlivě naříkati a žádati, aby zlořečena byla hodina, v kterou sem řeholníkem zůstal. Než máte věděti, že příčina mého křiku byli dva šerední ďáblové, kteříž se mi byli tehdáž ukázali, chtějce mou duši do pekla vzíti, jichžto sem se tak hrubě ulekl, že pro veliký strach byl sem jako bez sebe a dal sem se do tak hrozného zlořečení. Abyste pak poznali, jak by hrozná věc byla na ďáblu patřiti, toť vám zajisto pravím, že kdyby tu bylo ohnivé jezero smíšené s rozpuštěným olovem a s hořící sírou, kteréž by od této hodiny trvalo až do skonání světa, a kdyby mi dáno bylo na vůli, abych anebo se v tom jezeru potopil, anebo ještě jednou ty čerty v tom způsobu, v jakém se mi prvě ukázali, spatřil, vyvolil bych raději do toho ohnivého jezera vjíti nežli se na ty tak strašlivé příšery dívat. Mámt' pak věčné díky vzdávati
26 nejsvětější Panně Marii, Matce Boží, za to, že tehdáž ke mně přijíti a ty příšery ode mne zahnatí ráčila. Kterouž jakž jsem uzřel, hned jsem nabyl tak veliké nádeje a potěšení, že jsem se zasmál radostí a dobrořečil jsem tomu dni, v kterém mne Bůh do duchovního řádu povolati ráčil. Což když odmluvil, tíše usnul v Pánu. (*Spec. exemp., dist. 9, ex. 84*) Pověz nyní, hříšný člověče, poněvadž tak těžká, ano, nesnesitelná věc jest za tak malou chvíli jako za okamžení toliko dva ďáblu spatřiti, co učiníš, budeš-li (čehož, Bože, rač uchovati) zatracen, když v horoucím pekle budeš před očima ustavičně míti ne již dva ďáblu, ale nesčíslný počet přešeredných ďáblů, kteříž tě ne na krátkou chvíli, ale na věky věků přehroznými a potvornými obličejí svými bez přestání budou děsiti a tobě,
27 co | nejhoršího a nejstrašlivějšího může vymyšleno býti, budou ukazovati, jen aby ti tím většihu strachu nahnali a tě více trápili? Ach! bídný, proč nyní na to ustavičně nemyslíš a nehledíš tak dobře živ býti na světě, abys nikdy do pekla nepřišel a jich nikdy neviděl? Abys pak nějakou podobiznu měl jejich mrzkosti, přečti nasledující příklad: Když svatý Tomáš

apoštol v Indii pohanům, kteříž ďábla za Boha ctili, křesťanskou víru rozhlásoval, ukázal jim jednoho ďábla v tomto způsobu: hlava jeho byla svrchu špičatá, čelo rohaté, převeliká tlama, dlouhé fousy, vlasy stočené na způsob hadů, nohy a ruce s hroznými pazoury, oči červené a jako oheň a ocas zatočený. Z jeho pak rozšklebené tlamy vycházel dejm s takovým plamenem, jaký bývá, když hoří síra. Aby však z vidění tak hrozného potvory někdo přílišným zděšením neumřel, požehnal jich svatý Tomáš znamením svatého kříže, bez něhož nebyli by se mohli na tak hrozná strašidla dívat.

28 Ó nejdobrotivější Pane Bože, náš stvořiteli, jenž jsí nás proto stvořiti ráčil, abychom tobě zde na světě sloužili, tebe milovali a ctili a po tomto životě v nebeském království na tvou tvář patřili a z toho věčně blahoslavení byli, prosím tebe, vzhledni na tvář tvého nejmilejšího syna, Pána našeho Ježíše Krista, a pro jeho přehořkou smrt, též pro zásluhy jeho nejsvětější matky Panny Marie, rač se nade mnou smilovati a mne chrániti, abych se nedostal do pekla, kdež bych musil hleděti na šeredné ďáblu, ale do nebe, kdež bych na tvou blahoslavenou tvář se všemi vyvolenými tvými patřil na věky věků. |

Trápení sluchu

29

Druhé trápení, kterýmž zatracenci budou se věčně trápati v pekle, jest trápení sluchu, kteréž nemá se za malé pokládati, nebo jestliže pocestnému člověku zdá se věc nesnesitelná býti, když na obecné hospodě, kde má nocleh, děti pláčí, slepice kdáčí, husy štěbetají, prasata kvíčí, lidé ožralí spolu se vadí, perou se a sobě zlořečí: což nemá býti věc nesnesitelná v pekle ne přes jednu noc neb krátkou chvíli, ale přes celou věčnost slyšeti ustavičné křiky, šusty, hluky, lkání, lání, kvilení, stejskání, nařikání, pláč, hořekování, zlořečení a škřípení zubů? Tuť zajisté bez přestání křičeti budou všickni zatracenci spolu: Ach! Nastojte! Ouve! Běda! Zlořečený Bůh, kterýž nás stvořil! Zlořečený čas, v němž jsme se počali! Zlořečená hodina, v kterou jsme se narodili! Zlořečení tovaryšové, kteříž nás k hřichu přivedli a příčinou byli našeho zatracení! Tuť lakomci na věky budou křičeti: Ó proklaté zboží a peníze, pro které nyní se máme věčně mučiti! Ó kyž jsme vás nikdy nepožádali! Tu tělesných rozkoší milovníci nesnesitelnou bolestí budou skučeti a říkati: Ó přezlořečené tělo, jak jsi nás zavedlo! Ó proklaté rozkoše těla, po kterýchž nám tak hrozná a věčná bolest nastala! Tu též jako psi výtí budou všichni ctížádostiví a pyšní a vztekle budou volati: Ó nešťastná, ó zlořečená, ó arciproklatá slávo světská! pro kterou jsme ztratili pravou věčnou slávu a zejskali jsme sobě věčné trápe-

30

31 ní a pohanění v | pekle! Taková hle ustavičně bude muzika v pekle, které sobě zasluhují všickni ti, kteříž nestydatých špymů, oplzlých slov, rouhavých řečí a jakéhokoli scestného a přikázáním Božím zapověděného mluvení užívali. O té nemilé muzice mluví Job, řka: Křičetíť budou a kvíliti pro násilí mocných ukrutníků (*Job 35*), totiž dáblů, kteříž je překrutně trápití budou. Hrozný toho příklad tuto přednáším (*Spec. exemp., dist. 9, ex. 213*): Jeden lichevník měl dva syny, z nich jeden, pohnut byv slovem Božím, řekl k otci svému: Milý otče, radím ti tobě, nezaváděj své duše skrze lichevnictví, které jest hřích nadmíru těžký, ale nech tě nespravedlivé živnosti, které budeme-li hleděti a umíme-li tak bez pokání, jistě i ty, i my do pekla se dostaneme a zahyneme, jak podle 32 těla, tak také podle duše. Jemuž otec a druhý bratr jeho s hněvy odpověděli: Nestarejž ty se o nás. Nechceš-li tak živ býti i umřítí s námi, jdi po svech, kam se tobě líbí. My chceme při svém nábytku zůstatí. Na čež on jim nic více neřekl, ale odšed na poušť, tam v chudobě Pánu Bohu sloužil. Po některých pak časech ten jistý otec a syn, setrvavše v svých lichvách, prostředkem smrti z tohoto světa sešli, a když se o tom dověděl dotčený poustevník, prosil Pána Boha, aby mu ráčil zjeviti, jak by s nimi bylo na onom světě. I vyslyšel Bůh jeho prosbu a jednoho dne, když se modlil, ukázal se jemu anjel Páně, kterýž ujav ho za ruku, vedl jej na jakés neznámé místo, z něhož viděl jednu velikou horu. I řekl mu anjel: 33 Chceš-li nyní | otce svého a bratra viděti a slyšetí? A když odpověděl, že chce, uzřel, že z oudolí té hory vychází hrozný dejm a jakýs divný hlas. A vtom vidí otce svého, an uprostřed ohnivého jezera jako plová a hrozně křičí: Běda! Běda! Běda! zlořečená hodina, v kteréž mne má matka počala! a zlořečený život, kterýž mne nosil! Ježž když uzřel a poznal poustevník, děsil se náramně a řekl: Zde-li jsi, otče můj? Jemuž řekl otec: Zdeť jsem, nešťastný. Ó jak jsi sobě dobře poradil, žes se Boha bál a ušels tomu přehroznému trápení! Hledíž se i potom všelikého hřichu a Pánu Bohu služ. Ještě nedomluvil otec a hle, druhý syn přiblížil se k otci, plovaje v též ohni

a proklínaje ho, říkal: Budíž na věky zlořečený, otče, protože 34 jsi mi nashromáždil nespravedlivé zboží, a tak jsi byl příčina mého zatracení! Odpovídal otec: Zlořečen buď, nešťastný synu, pro něhož jsem shromáždžoval a zadržoval taková nespravedlivá zboží, a proto jsem věčně svou duši zavedl a do těch hrozných muk se uvedl. I tázal se jich poustevník, mohlo-li by jim jakými modlitbami spomoženo býti. Jemuž oni řekli, že ne, poněvadž z pekla není žádného vykoupení: a tak s strašlivým křikem od něho odstoupili k věčnému trápení, on pak mnohem přísnější život než prvé vedl na poušti.

Kromě těch ustavičných hrozných zlořečení budou se čer- 35 ti k většímu všech zatracených strachu ukrutně nadíratí, jako by psi neb vlci vyli, krkavci krkali, řičeli oslové, řvali lvové, krávy bučely, | svině chrochtaly, siptěli hadi a ze všech stran bíli hromové. Slovem cokoli uším nepřijemného jest, tu slyšáno bude. Čehož se domyslíti můžeme z nasledujícího příkladu (*Spec. exemp., dist. 9, ex. 87*): Když se řád cistercienský začal a klášterní kázeň velmi přísně se zachovávala, jeden mládenec dal se do téhož řádu: ale rarášek nedal mu 36 pokoje, nýbrž ho tak dlouho a tak těžce pokoušel, až on dal se mu přemoci a minil z toho řádu vyjítí. Vtom se mu ukázali rodičové jeho, kteříž již byli z tohoto světa sešli, a odrazovali mu to jeho vyjítí. Když pak on předce na svém stál a již potřetí dokonale na tom zůstal, že půjde po svech, ukázala se mu jeho máteř s obličejem velmi truchlivým, řkouc k němu: Proč, milý synu, chceš opustiti tak svatý řád, cestu bezpečnou k věičnému spasení, a navrátiti se do zlostného a podvodného světa, abys chodil po cestách nebezpečných? Jižto on odpověděl, že proto, že nemůže snesti veliké přísnosti toho řádu. I otázala se ho matka: Nemůžeš-li snesti malého pokání, kterakž pak budeš moci snášeti pekelné trápení? A když on nesmyslně pravil, že se mu nezdá, aby bylo peklo tak těžké jako ten řád, v němž jest téměř ustavičné mlčení, tvrdé 37 léhání, převeliká přísnost a nechutné jídlo, řekla matka: Ó kdybys věděl, co jest peklo, jistěť bys jináče mluvil! Chceš-liž zkusiti aspoň jedno malé pekelné trápení? A když řekl, že chce,

hned uslyšel tak hrozné chrochcení svinské z pekla, že se mu zdálo, jako by se lámalo celé nebe a padalo na jeho hlavu. 37 Jsa tedy všecek překrutně zděšen tím strašlivým | hřmotem, počal křičeti a omdlévati. Ale matka ho posílila a hned nebylo toho hřmotu slyšeti. Dále řekla k němu matka: Chceš-liž také zkusiti jednu nejmenší nebeskou rozkoš? Odpověděl, že velmi rád. A vtom uslyšel z nebe hlasy tak sladké a líbezné, že žádná muzika jim rovná není. Nato řekla jemu: Chceš-li ujíti pekelného trápení a dosáhnouti nebeské radosti, setrvej v tom duchovním stavu, do něhož jsi se dal. Slíbil on tak učiniti a slib svůj věrně naplnil a v klášteře setrval.

Nejmilosrdnější Pane Ježíši Kriste, prosím tebe skrze tvou bolest, kterou cítil, když jsi slyšel hrozná rouhání židovská proti Pánu Bohu, a skrze tu zásluhu, kterou jsi měl tehdy, když jsi uslyšel, jak tě Pilát odsoudil na ohavnou smrt kříže, 38 též skrze žalost tvé nejmilejší matky, kterouž cítila v svém srdci, když tvá poslední slova na kříži slyšela, vysvobod' mne od horoucího pekla, abych tam neslyšel hrozných rouhání, kterými se zatracenci tvému nebeskému otci a tobě budou rouhati: ale rač' mne k sobě vzítí do nebe, abych tvé chvály poslouchal věčně.

Nejmilosrdnější Matko Boží, Panenko Maria, prosím tebe skrze tu duchovní rozkoš srdce tvého, kterou cítila, když si přesladký hlas tvého nejmilejšího syna, Pána našeho Ježíše Krista, slyšela: prosím tebe, vysvobod' mne od všelikého smrtného hříchu, ať skrze něj sobě nezasloužím přijíti k věčnému zatracení do horoucího pekla, kdež nic není slyšeti než přehrozná rouhání a přenešťastná nařikání na věky věků. |

Trápení od smradu

39

Třetí přetěžká zatracenců muka bude právě hrozný a nesnesitelný smrad, kterýž z rozličných příčin pocházeti bude. První jest stok vši nečistoty, neboť po soudném dni všecko, což na světě mrzkého a smradlavého jest, do pekelné mučírny jako do hnojště celého světa spolu se steče a skrze to svět vyčištěn bude. Druhá příčina smradu bude síra, o níž takto svatý Jan mluví: Díl jejich, totiž zatracenců, bude v jezeře, kteréž hoří ohněm a sírou. (*Apoc. 21,8*) Jestliže pak smrad z smradlavé louže a z hořící síry za těžké trápení sobě pokládáme, jaký medle nebude smrad z toho nejsmradlavějšího jezera, kteréž nikdy nevyschne, a z ustavičně hořící síry? Třetí příčina budou sama těla zatracenců, jakž předpověděl Izaiáš, 40 řka: Z těl jejich vystoupí smrad. | (*Iza. 34,3*) Budeť pak jedno každé tělo zatracence mnohem hůře smrděti nežli jakákoliv mrcha na světě. Když se nějaká mrcha odpolu shnilá peče na řevavém uhlí, jest přehrozný smrad; ach, jakýž pak bude, když tolik milionů smradlavých těl bude se věčně péci a škvářiti v pekelném ohni? Čtvrtá příčina budou sami čerti, neb ačkoli oni jsou duchové, však pro potrestání zatracených také tělesný smrad budou činiti. Jeden z nich svatému Martinu jednou se ukázal a jeho komoru tak hrozným smradem naplnil, že svatý se domníval, jako by se byl již dostal do samého pekelného smradu, a takto myslil: Jestliže toliko jeden čert tak